

UDENRIGSMINISTERIET

Samråd om praksis for risikovurderinger ved eksport af militært udstyr til F-35-samarbejdet

Samrådsspørgsmål H

den 16. januar 2024

Til:
Udenrigsministeren
Enhed:
SP/JTEU
Sagsnr.:
24/03633
Dato:
12-01-2024

TALEPUNKT

Tak for ordet og tak til spørgeren for at indkalde til dette samråd.

Lad mig starte med at slå fast, at regeringen lægger stor vægt på dansk deltagelse i F-35-programmet, som er afgørende for Danmarks sikkerhed. Programmet foregår i samarbejde med vores vigtigste allierede, herunder USA, og flyene spiller en nøglerolle for dansk forsvar. Det kan man være politisk uenig i, men det er regeringens, og min overbevisning, at det er i Danmarks klare sikkerhedspolitiske interesse, at danske virksomheder kan indgå i forsyningskæder og udviklingssamarbejder med EU- og NATO-partnere.

Jeg vil indlede med at redegøre kort for Danmarks deltagelse i F-35-programmet samt danske virksomheders eksport til programmet. F-35-programmet består af otte partnerlande, herunder Danmark, samt ni brugerlande.

Forsvarsministeriet har oplyst, at omkring 15 danske virksomheder har kontrakter i forbindelse med F-35-programmet. De virksomheder leverer primært dele til flyskroget og elektronik. De komponenter, som danske virksomheder har vundet kontrakter på at fremstille, bliver integreret i samtlige F-35, der produceres. Derfor er det altså heller ikke muligt at differentiere mellem partnerlande og brugerlande af F-35.

Når danske virksomheder er underleverandører til bi- og multilaterale samarbejdsprojekter som F-35 programmet, foregår eksportkontrollen i Danmark som regel alene med USA som modtager, da det på ansøgningstidspunktet som regel ikke er kendt, om og i givet fald hvilke F-35-partner- og brugerlande det færdige produkt med de pågældende delkomponenter evt. skal videresælges til. Eventuel senere eksport af det færdige produkt foregår derfor i henhold til amerikansk eksportkontrol.

Til brug for behandlingen af konkrete ansøgninger om udførsler til USA har Udenrigsministeriet foretaget en udenrigs- og sikkerhedspolitisk rammevurdering, der omfatter EU-, EFTA- og NATO-lande. Rammevurderingen bygger på en vurdering af forholdene i landene samt deres evne til at gennemføre effektiv eksportkontrol.

Anvendelsen af rammevurderingen indebærer, at Udenrigsministeriet som udgangspunkt ikke høres ift. udførelser til EU-, EFTA- og NATO-lande, medmindre der er tale om en kendt slutbruger uden for disse lande.

Udenrigsministeriet genbesøger når relevant den udenrigs- og sikkerhedspolitiske rammevurdering for at sikre, at den er aktuel. Rammevurderingen er da også i praksis løbende blevet revurderet for at sikre, at den fortsat var aktuel. Således blev det i 2018 besluttet, at vurderingen ikke længere kunne omfatte Tyrkiet, som jo også er et NATO-land, på grund af Tyrkiets involvering i konflikten i Syrien.

Israels krig mod Hamas i Gaza har i lyset af USA's eksport af militærteknologi og –udstyr til Israel, herunder F-35-kampfly, givet anledning til at genbesøge den nuværende rammevurdering for dansk eksport til USA, og overveje, om denne fortsat kan opretholdes. Det er Udenrigsministeriets vurdering, at den udenrigs- og sikkerhedspolitiske rammevurdering for behandlingen af ansøgninger om udførsler af militærteknologi og –udstyr fortsat kan opretholdes til NATO-landet USA.

Jeg er faktisk forundret over, at spørgsmålet om rammevurderingen for eksport af militært udstyr til Danmarks nærmeste samarbejdspartnere og allierede fylder så meget. Regeringen mener, at det er vigtigt, at danske forsvarsvirksomheder – i lyset af den sikkerhedspolitiske virkelighed – kan indgå i internationale forsyningskæder og udviklingssamarbejder. Vi har en strategisk sikkerhedspolitisk interesse i at kunne være med i udviklingen af fremtidens forsvarsmateriel, både for at sikre vor egen og vore allieredes sikkerhed.

Og som jeg også tidligere har redegjort for, er det Udenrigsministeriet og Justitsministeriets vurdering, at Danmarks tilgang til eksportkontrol

– også når det gælder F-35-programmet – er i overensstemmelse med Danmarks EU-retlige og internationale forpligtelser.

Tak for ordet.